

Mariáši (Máriássy) z Dolného Ohaja 1806 – 1842

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	Obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1550_34660	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Mariáši (Máriássy) z Dolného Ohaja	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1806 – 1842	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit o description (quantity, bulk, or size)	0,125 bm (1 archívna škatuľa)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	príslušníci rodu Mariáši	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Pôvodcom archívneho fondu sú príslušníci komárňansko-tekovskej vetvy šľachtického rodu Mariášiovcov z Markušoviec (<i>Máriássy de Márkusfalva</i>), pôvodcom zo Spišskej stolice, ktorého korene siahajú už do polovice 13. storočia. Komárňansko-tekovskú vetvu, ktorá pôsobila v obci Dolný Ohaj (okr. Nové Zámky), založil Štefan Mariáši usadený pôvodne v prvej polovici 18. storočia v Dežericiach v Trenčianskej stolici. V literatúre je preto táto vetva Mariášiovcov uvedená aj pod predikátom <i>dezséri Máriássy</i> . Štefanov syn Ondrej Mariáši (1699 – 1769) sa usadil v obci Rúbaň (pôvodne Fűr, dnes v okr. Nové Zámky) v bývalej Komárňanskej stolici. V tejto obci aj preukázal	Dejiny správy pôvodcu

		<p>šľachtictvo počas celokrajinskej previerky uhorskej šľachty v rokoch 1754/1755. V obci Dolný Ohaj v okr. Nové Zámky (pôvodne Nagy Oháj a Kis Oháj) v bývalej Tekovskej stolici sa usadil asi okolo roku 1809 jeho vnuk Ján Mariáši (1780 – 1815), rodák z obce Rúbaň. Práve on a jeho dedičia sú pôvodcami zachovaných písomností Mariášiovcov z Dolného Ohaja. Nevykonával žiadne verejné funkcie. Po roku 1810 hospodáril na svojom malom majetku v Dolnom Ohaji. Časť majetku dal do zálohu za 6000 zl. Jánovi Dióšimu a jeho manželke Alžbeta Papovej. Ján Mariáši zomrel 25. 11. 1815 v Dolnom Ohaji. Počas svojho relatívne krátkeho života sa stihol oženit so Zuzanou Fuzovičovou. Jeho manželka bola dcérou Adama Fuzoviča, ktorý pôsobil v roku 1789 ako notár v Nadliciach a Zuzany Chalupkaiovej. Z ich potomkov vynikol Zuzanin brat Ján Nepomuk Fuzovič, ktorý sa v roku 1833 spomína ako protokolista riaditeľstva panstiev kniežaťa Grasalkoviča v Gödöllő v Maďarsku. Pokračovateľom rodu bol Jánov jediný syn Jozef Mariáši (*21. 1. 1808 v obci Rúbaň). Počas neplnoletosti Jozefa Mariášiho bol jeho majetok spravovaný poručníkom, ktorým sa stal jeho strýko Anton Mariáši (1779 – 1860), neskôr hlavný notár Tekovskej stolice. Časť jeho majetkov v Ohaji sa dávala do prenájmu (z nájomcov sa spomína napr. Ján, Štefan a Alexander Benkovičovci, Gedeon Kováč, Šimon Ruffi alebo Karol Otil). Jozef Mariáši absolvoval vojenskú službu v 3. husárskom regimente cisára Ferdinanda v roku 1833, o čom svedčí jeho potvrdenie zachované v archívnom fonde. Po vojenskej službe sa vrátil do Dolného Ohaja, kde hospodáril na zdedenom majetku ako spoluvlastník šľachtickej pôdy – komposesor. Podľa zachovaných písomností žil ešte v roku 1842. Oženil sa v roku 1832 s Alžbetou Dióšiovou (1804 – 1834), dcérou Jána Dióšiho a Alžbety Papovej (Dióši mal časť majetkov Mariášiovcov v nájme), avšak už po dvoch rokoch manželstva ovdovel. V manželstve sa mu narodil jediný syn Viliam Viktor Ján Mariáši (krst 24. decembra 1833 v Dolnom Ohaji), ktorý zomrel v detskom veku. Tým táto vetva v Dolnom Ohaji vymrela. Pokračovateľov až do 20. storočia však mala v potomkoch Jánovho brata Antona Mariášiho (1779 – 1860), ktorý sa presťahoval v roku 1816 na spravovaný majetok do Dolného Ohaja. Z tejto vetvy pochádzal jeho jediný syn Štefan Gašpar Mariáši (1830 – 1901),</p>	
--	--	--	--

		rodák z Dolného Ohaja, dôstojník revolúcie 1848/1849, neskôr tekovský podžupan a levický mešťanosta, ktorý je v Leviciach aj pochovaný.	
3.2.3.	Archival history	Písomnosti rodu Mariáši boli až do ich inventarizovania v roku 2022 neusporiadané, bez akejkoľvek vyhľadávacej pomôcky. Na zachovaných archívnych dokumentoch sa neobjavili žiadne stopy po signatúrach.	Dejiny archívneho fondu
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Písomnosti v rozsahu jednej archívnej škatule boli objavené pri generálnej revízii fondov Štátneho archívu v Nitre v roku 2015 v neroztriedených písomnostiach archívneho fondu Tekovská župa 1544 – 1922. Pre svoju jedinečnú vypovedaciu hodnotu a vzhľadom k skutočnosti, že tekovská vetva Mariášiovcov nemala zachované archívne dokumenty, boli zaevidované ako samostatný archívny fond 8. apríla 2015 pod prírastkovým číslom 21/15/1476.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and contents	Dokumenty pochádzajú z rokov 1806 – 1842. Z diplomatického hľadiska ide prevažne o spisy pozostávajúce z písomností majetkovoprávnej povahy (majetkovoprávne prevody, početné dlhopisy a potvrdenky za finančné transakcie, poručnícke záležitosti) a korešpondencie. V malom rozsahu sa zachovali aj písomnosti osobnej (súkromnoprávnej) povahy a fragmenty účtov. Jazykom zachovaných písomností je prevažne maďarčina a latinčina, okrajovo slovenčina a nemčina. Celkový rozsah písomností fondu je 0,125 bm. Sú v dobrom fyzickom stave, niektoré majú jemne poškodené okraje, niekoľko potvrdeniek je roztrhnutých. Archívny fond prináša predovšetkým informácie o členoch tekovsko-komárňanskej vetvy rodu Mariáši z Dolného Ohaja v prvej polovici 19. storočia. Ide prevažne o písomnosti majetkovoprávnej povahy (početné dlhopisy a potvrdenky za finančné transakcie, poručnícke záležitosti) a korešpondencie, v menšom rozsahu aj písomnosti osobnej (súkromnoprávnej) povahy a fragmenty účtov. Vyniknú z nich najmä originály potvrdenia o absolvovanej vojenskej službe Jána a jeho syna Jozefa Mariášiovcov z rokov 1806 a 1833. Napriek svojmu malému rozsahu sú zachované písomnosti významným prínosom najmä pre objasnenie pôsobenia tekovskej vetvy rodu Mariášiov-	Obsah a rozsah archívneho fondu

		cov z Dolného Ohaja, prípadne aj iných rodín (Benkovič, Fuzovič, Dióši, Otil atď.). Zároveň sú vďaka svojej obsahovej skladbe zaujímavé pre spoznanie historického a kultúrno-historického života a prostredia nižšej uhorskej šľachty pôsobiacej na vidieku a tiež pre regionálne dejiny obce Dolný Ohaj.	
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Vyrad'ovanie sa nevykonalo.	Vyrad'ovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Nepredpokladá sa.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	<p>Archívny fond je v najvyššej rovine s prihliadnutím na špecifiká fondu usporiadaný vecne v piatich skupinách, ktoré najvýstižnejšie charakterizujú obsahovú štruktúru zachovaných písomností:</p> <ul style="list-style-type: none"> I. SÚKROMNOPRÁVNE PÍSOMNOSTI 1806 – 1833 II. MAJETKOVOPRÁVNE PÍSOMNOSTI 1814 – 1841 <ul style="list-style-type: none"> II/1 Dlhopisy a potvrdenky 1806 – 1842 III. SÚDNE PÍSOMNOSTI 1836 – 1840 IV. KOREŠPONDENCIA 1807 – 1837 <ul style="list-style-type: none"> IV/1 Ján Mariáši 1807 – 1815 IV/2 Juliana Mariášiová 1816 IV/3 Anton Mariáši 1829 – 1836 IV/4 Jozef Mariáši 1834 – 1837 V. ÚČTOVNÉ PÍSOMNOSTI 1810 – 1816 <p>V rámci uvedených oddelení sa písomností archívneho fondu na nižšej úrovni delia vecne na podskupiny, a to prevažne podľa jednotlivých členov rodu, ku ktorým sa dokumenty zachovali. Pri radení dokumentov na úrovni týchto vecných podskupín, ktoré sú rozsahom pomerne malé, je uplatnený chronologický princíp. Inventárnu jednotku pred-</p>	Spôsob usporiadania

		stavuje jednotlivina alebo vecne príbuzná skupina písomností.	
3.4.1.	Conditions governing acces	Prístupný v zmysle zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach v znení neskorších predpisov a zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov.	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcí
3.4.3.	Language /scripts of material	maďarský, latinský, nemecký, slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	Celkový stav dokumentov je dobrý.	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	MV SR, Štátny archív v Nitre, Keresteš, Peter: Mariáši z Dolného Ohaja 1806 – 1842. Inventár. Ivanka pri Nitre 2022, 18 strán.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Nitre so sídlom v Ivanke pri Nitre, Novozámocná 273, 951 12 Ivanka pri Nitre	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Archívny fond nie je v súčasnosti digitalizovaný. Nie sú vyhotovené ani konzervačné kópie.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Nie sú známe.	Súvisiace jednotky opisu

3.5.4.	Publikacion note	Bez uvedenia.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note	Bez poznámky.	Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	PhDr. Peter Keresteš, PhD.	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis bol vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition.	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	18. 10. 2022	Dátum vyhotovenia opisu